

HS-01

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน
ตำบลโนนเมือง อำเภอากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู

The Participation of People on Garbage Eradication in the Community of
Nonmuang Sub-District, Naklang District, Nongbualumphu Province

นิตยา ศรีวิชา¹ ฐิรพร ไพศาล² สุพัชชา ศรีนา³ และกชกร ช่วยหาญ⁴

Nittaya Siwicha¹, Teeraporn Paisan², Supatcha Srina³ and Kotchakorn Chuayhan⁴

^{1,2,3,4}หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต/สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน คณะวิทยาศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา

อีเมล: nidzybend@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ตำบลโนนเมือง อำเภอากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในตำบลโนนเมือง จำนวน 350 คน โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย โดยการสุ่มเลือกครัวเรือนละ 1 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพรรณนา แสดงค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 51 – 60 ปี ประกอบอาชีพรับจ้าง มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท ประเภทมูลฝอยในครัวเรือนที่มีปริมาณเกิดขึ้นมากที่สุดในแต่ละวัน ได้แก่ เศษพืชผัก ผลไม้ เศษอาหาร ลักษณะการเก็บรวบรวมมูลฝอยของประชาชนตำบลโนนเมือง มีลักษณะแยกประเภทมูลฝอย (มูลฝอยเปียกและมูลฝอยแห้ง) ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 170 คน (ร้อยละ 48.57) การรับรู้และการปฏิบัติของประชาชนต่อปัญหาขยะมูลฝอยและการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.64 และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.46 ซึ่งประชาชนในชุมชนเกิดการพึ่งพาตนเองของชุมชน และสามารถพัฒนาโดยให้ชุมชนเป็นผู้ดำเนินการจัดการมูลฝอยด้วยตนเอง เริ่มจากการคัดแยกประเภทมูลฝอยในครัวเรือน ทำให้สามารถวางแผนในการกำจัดมูลฝอยครั้งสุดท้ายได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งแต่ละชุมชนจะดำเนินการในเรื่องของการคัดแยก การจัดเก็บ การรวบรวม การจำหน่ายมูลฝอย การบริหารรายได้จากการจำหน่ายมูลฝอย การนำถุงผ้าหรือภาชนะอื่นไปตลาดเพื่อใส่ของแทนการใส่ถุงพลาสติก ส่งผลให้ชุมชนเกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย เกิดความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและร่วมกันแก้ไขจากการปฏิบัติจริงจึงต่อเนื่องทำให้ชุมชนเห็นถึงวิธีการและประโยชน์ของการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอย

คำหลัก: การมีส่วนร่วม, การจัดการขยะมูลฝอย, ชุมชน

Abstract

The objective of this was to Study The participation of people on garbage eradication in the community of Nonmuang Sub-District, Naklang District, Nongbualumphu Province. The sample groups using in this research were 350 persons from the people in Nonmuang Sub-district by random sampling for 1 person from The households. The instruments using in the research were the questionnaires for collecting of data. The analysis of data using descriptive statistics included frequency, percentage, mean and standard deviation. The results of findings were as follows the replies were mainly from female with the aged of 51 - 60 years the occupation of employee and with the monthly income of each household for 5,001 – 10,000 baht. The Garbage type of the household of each day on the largest increasing included the scraps of vegetable, fruit and food. The collection characteristics for the garbages of people in Nonmuang Sub-district included the sorting of wet garbages and dried garbages. The main people were on understanding of garbage management of the community in medium level for 170 persons at the percentage 48.57. The perceiving and practice of people toward the garbage problems were in high level for 3.64 and The participation of people on garbage eradication in the community were in high level for 3.46 by which of people could be on self-reliance in community and on development for garbage management by themselves on beginning for sorting the garbage type in the household and could be on the ability for planning of garbage eradication on appropriation and efficiency at the end. Each of community could be on operation for sorting, store, collecting, solid garbage disposal, management for the income from solid garbage disposal, bringing the cloth bags or another container instead the plastic bag for going shopping enhancing the community composing of knowledge, understanding on garbage management realization on occurring problems and consistently serious carrying out. This as the result for community on understanding of the method and advantage for participation on garbage management.

Keywords: Participation, Garbage Eradication, Community

บทนำ

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ก่อให้เกิดปัญหาทรัพยากรลดลง และสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและด้วยการดำรงชีวิตของมนุษย์นั้นก็มีกิจกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมายโดยกิจกรรมส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกาอุปโภคบริโภคของคนที่เปลี่ยนแปลงไปส่งผลให้เกิดขยะมูลฝอยมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเศษอาหารที่เหลือจากการเตรียมการปรุง และการบริโภครวมทั้งเศษกระดาษ พลาสติก และของที่ไม่ใช้แล้ว ขยะมูลฝอยจากโรงงานอุตสาหกรรมก็มีลักษณะต่าง ๆ แปรเปลี่ยนตามประเภทอุตสาหกรรมนั้น ๆ ขยะมูลฝอยที่ถูกทิ้งอยู่ตามถนน แม่น้ำลำคลองหรือที่สาธารณะต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นใบไม้ เศษกระดาษ ถุงพลาสติก ของเหลือใช้รวมทั้งเศษดิน หิน เป็นต้น หากไม่ดำเนินการเก็บรวบรวมนำไปกำจัดอย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากจะทำให้ชุมชนขาดความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยและน่ารังเกียจแล้วยังส่งผลก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมาก ปัญหาเรื่องขยะมูลฝอยเป็นปัญหาที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรตระหนักและหามาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและสถานการณ์ของปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไป เพราะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ทุกระดับตั้งแต่ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร รวมไปถึงในระดับอุตสาหกรรม (ศูนย์ความเป็นเลิศด้านการจัดการสารและของเสียอันตราย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2561) แต่ที่ผ่านมาปรากฏว่าชุมชนไม่สามารถแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีสาเหตุมาจากความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่อง การมีผลผลิตทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในชีวิตประจำวันทำให้เกิดค่านิยมในการบริโภคสินค้าที่สูงขึ้นสร้างปัญหาขยะมูลฝอยมากขึ้นด้วยในอดีตการทิ้งขยะมูลฝอยโดยไม่ได้จัดการนั้นไม่ก่อให้เกิดปัญหาหรือผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมมากนัก เนื่องจากประชากรมีจำนวนไม่มากปริมาณขยะมูลฝอยก็น้อยทำให้มีพื้นที่ในการรองรับขยะมูลฝอยได้ เกี่ยวกับการทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหลายฉบับมาใช้ในการพัฒนาประเทศทำให้มีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ มากมายเพื่อการผลิตสินค้าและบริการในการเสริมสร้างเศรษฐกิจของประเทศแต่ผลที่เกิดตามมา คือความเสื่อมโทรมของทรัพยากรและสภาพแวดล้อม รวมทั้งก่อให้เกิดมลภาวะและเกิดปัญหาสังคม ปัญหาสิ่งแวดล้อมตามมา

สถานการณ์ขยะมูลฝอยปี 2563 เกิดขึ้นประมาณ 27.35 ล้านตัน ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 4 โดยขยะมูลฝอยจะถูกคัดแยก ณ ต้นทาง และนำกลับไปใช้ประโยชน์ จำนวน 11.93 ล้านตัน (ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 5) กำจัดอย่างถูกต้อง 11.19 ล้านตัน (เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 14) และกำจัดไม่ถูกต้องประมาณ 4.23 ล้านตัน (ลดลงจาก 2562 ร้อยละ 34) สาเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยลดลงเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 เนื่องจากการควบคุมการเดินทางของนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศมาประเทศไทยอย่างไรก็ตาม มาตรการกำหนดให้ปฏิบัติงาน Work From Home ทำให้ปริมาณพลาสติกใช้ครั้งเดียว (Single use plastic) เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในเขตเมืองที่มีการใช้บริการสั่งซื้อสินค้าและอาหารผ่านระบบออนไลน์เพิ่มขึ้น โดยมีปริมาณขยะพลาสติกเกิดขึ้นในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดประมาณ 6,300 ตัน/วัน หรือเพิ่มขึ้นประมาณ ร้อยละ 15 จากในช่วงสถานการณ์ปกติที่มีขยะพลาสติกประมาณ 5,500 ตัน/วัน (สิทธิชัย มุ่งดี นันทน์ภัส คำแดง และณัฐธาดา สารสุระกิจ, 2564)

จังหวัดหนองบัวลำภู เป็นจังหวัดหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีขนาดพื้นที่ประมาณ 3,859.062 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2,411,928.74 ไร่ มีพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูงบางส่วนเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้นถึงลอนลึก พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินปนทรายและลูกรัง ไม่สามารถเก็บน้ำหรืออุ้มน้ำในฤดูแล้งได้ ลักษณะภูมิประเทศของหนองบัวลำภูส่วนใหญ่จะเป็นแอ่งที่ราบมีภูเขาล้อมรอบที่อกเขาที่สำคัญ คือ เขอกเขาภูพานอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดหนองบัวลำภู การคงอยู่ของวัฒนธรรม และวิถีชีวิต

แบบดั้งเดิมไม่ว่าจะเป็นอาชีพหลักทำนา อาชีพรองทำไร่ และมีประวัติความเป็นมาอันยาวนานมากมายด้วยเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญหนองบัวลำภูมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมายไม่ว่าจะเป็นด้านธรรมชาติอันสวยงาม โบราณสถานหรือเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ แหล่งโบราณคดี และวัดวาอารามทำให้จังหวัดหนองบัวลำภูเป็นจังหวัดหนึ่งที่น่าไปเยี่ยมชมสำหรับผู้สนใจการท่องเที่ยวที่จะได้สัมผัสกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม (ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดหนองบัวลำภู, 2561)

อำเภอนากลาง เป็นอำเภอที่อยู่ห่างจากอำเภอเมืองจังหวัดหนองบัวลำภู ประมาณ 30 กิโลเมตร เป็นอำเภอที่มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดหนองบัวลำภู อาทิ ถ้ำผาเงา ถ้ำเอราวัณ วัดพระธาตุเมืองพิณ จึงมีประชากรอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้มีปัญหาในเรื่องการจัดการมูลฝอย ซึ่งมีปริมาณขยะมูลฝอยที่เข้าสู่สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย 49 ตัน/วัน และเป็นปัญหาที่สำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไข และมีวิธีการกำจัดมูลฝอยที่ออกแบบการเทกองแบบควบคุมขนาดน้อยกว่า 50 ตัน/วัน (องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลตำบลนากลาง, 2561)

ตำบลโนนเมือง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู อยู่ห่างจากตัวจังหวัดหนองบัวลำภูประมาณ 53 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 30.95 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 43,077 ไร่ ประกอบด้วย 15 หมู่บ้าน จำนวนครัวเรือน 2,600 ครัวเรือน รวมประชากรทั้งสิ้น 10,916 คน เพศชาย 5,502 คน และเพศหญิง 5,414 คน ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ได้แก่ ทำนา ทำไร่ อาชีพเสริม ทอผ้าไหม ฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ ทำกล้วยฉาบ ข้าวหอมมือ ซึ่งชุมชนตำบลโนนเมืองในปัจจุบันมีทั้งชุมชนเดิมและชุมชนใหม่เข้ามาเกี่ยวข้องซึ่งย่อมเกิดปัญหาตามมาโดยเฉพาะทุกครัวเรือนต่างก็สร้างปัญหาในเรื่องขยะมูลฝอย การทิ้งขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเรี่ยราดไม่เป็นที่ เป็นทางไม่เป็นเวลา และในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม ทำความสกปรกทำลายภูมิทัศน์ อาทิ เช่น กิ่งไม้ ใบไม้แห้ง เศษขยะมูลฝอยต่าง ๆ ถูกทิ้งตามสถานที่ต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านและบริเวณสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งทำให้หมู่บ้านขาดความสวยงาม และรวมถึงมลพิษในอากาศที่เกิดจากการเผาองขยะมูลฝอย ซึ่งครอบครัวหนึ่งในตำบลโนนเมืองจะสร้างขยะมูลฝอยมีปริมาณมูลฝอยประมาณ 3 ตัน/วัน อัตราการเกิดมูลฝอยโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 0.27 กิโลกรัม/คน/วัน โดยมีมูลฝอยประเภทเศษอาหาร มูลฝอยประเภทกระดาษ มูลฝอยประเภทขวดแก้ว มูลฝอยประเภทพลาสติกของขนม (องค์การบริหารส่วนตำบลโนนเมือง, 2563) ซึ่งจากการที่ครัวเรือนได้สร้างขยะมูลฝอยต่อวันนั้นจึงทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจ้างบริษัทเอกชนเข้ามาดำเนินการในการจัดเก็บขยะมูลฝอยออกนอกพื้นที่ดังกล่าว ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตำบลโนนเมือง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันพบว่ารูปแบบการดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาเริ่มสูญหายไป เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากเทคโนโลยี สมัยใหม่ จึงทำให้สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น การจัดเก็บขยะมูลฝอยจากครัวเรือน สภาพแม่น้ำลำคลอง บางคลองเกิดการตื้นเขิน บางคลองก็เป็นเหมือนถังขยะ บางคลองมีสภาพทรุดโทรม เนื่องจากประชาชนทิ้งขยะมูลฝอย เช่น เศษอาหาร วัสดุพลาสติก ซากสัตว์ ขวดแก้ว ขวดพลาสติก ฯลฯ ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคนในชุมชนโดยตรงซึ่งการทำลายแหล่งน้ำและสิ่งแวดล้อม โดยรวมเปรียบเหมือนกับการทำลายทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ด้วยปัญหาดังกล่าวมาข้างต้นมีสาเหตุหลักมาจากการเก็บขนขยะมูลฝอยและการกำจัดขยะมูลฝอยไม่ถูกหลักสุขาภิบาล และถูกสุขลักษณะ ประชาชนทั่วไปขาดจิตสำนึก ความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักและวินัยในการรักษาความสะอาด และการรักษาสภาพแวดล้อมรวมถึงภายในครัวเรือน และประชาชนทั่วไปขาดการบริหารจัดการในการจัดการเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและกระบวนการจัดการที่ถูกต้อง (องค์การบริหารส่วนตำบลโนนเมือง, 2563)

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะดำเนินการศึกษาแนวทางที่จะทำให้ชุมชนตำบลโนนเมืองมีการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย รวมทั้งศึกษามีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ

มูลฝอยของชุมชนตำบลโนนเมือง อำเภอากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อให้ได้ข้อมูลนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชากรในตำบลโนนเมือง ประกอบด้วย 15 หมู่บ้าน มีดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านโนนเมือง	หมู่ที่ 6 บ้านต่างคำ	หมู่ที่ 11 บ้านโนนม่วงใต้
หมู่ที่ 2 บ้านโนนม่วง	หมู่ที่ 7 บ้านภูพระ	หมู่ที่ 12 บ้านโนนชัยศรี
หมู่ที่ 3 บ้านโนนใหม่	หมู่ที่ 8 บ้านโนนผักหวาน	หมู่ที่ 13 บ้านนาอ่างทอง
หมู่ที่ 4 บ้านโนนศิลา	หมู่ที่ 9 บ้านมอเลี้ยว	หมู่ที่ 14 บ้านโนนศิลาเหนือ
หมู่ที่ 5 บ้านโนนสง่า	หมู่ที่ 10 บ้านโนนเปรมชัย	หมู่ที่ 15 บ้านโนนผักหวานใต้

จำนวนครัวเรือน = 2,600 ครัวเรือน มีประชากร = 10,916 คน (เพศชาย = 5,502 คน เพศหญิง = 5,414 คน)

1.2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรในตำบลโนนเมือง จำนวน 350 คน โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย โดยการสุ่มเลือกครัวเรือนละ 1 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1967) โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นที่ 95% ดังนี้

สูตรของ Taro Yamane

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N คือ ขนาดของประชากร = 2,600

e คือ ระดับความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง (กำหนดระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95)

1.3 วิธีการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยใช้หลักความน่าจะเป็นแบบแบ่งชั้นในสัดส่วนที่เท่ากันของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.3.1 แบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มตามหมู่บ้านที่ประชากรอาศัยอยู่ทั้งหมด 15 หมู่บ้าน

1.3.2 คัดเลือกตัวอย่างโดยกำหนดสัดส่วนที่เท่ากันจากประชากรทั้งหมด 2,600 ครัวเรือน ขนาดตัวอย่างที่ต้องการ 350 คน ได้สัดส่วนจำนวนตัวอย่างต่อประชากรเท่ากับ 1 : 7.43 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สัดส่วนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนแบบสอบถามที่ทำการเก็บข้อมูล (ชุด)
1	บ้านโนนเมือง	268	36
2	บ้านโนนม่วง	226	30
3	บ้านโนนใหม่	211	28
4	บ้านโนนศิลา	198	27
5	บ้านโนนสง่า	173	23
6	บ้านต่างคำ	155	21
7	บ้านภูพระ	153	21
8	บ้านโนนผักหวาน	169	23
9	บ้านมอเลี้ยว	132	18
10	บ้านโนนเปรมชัย	148	20
11	บ้านโนนม่วงใต้	164	22
12	บ้านโนนชัยศรี	133	18
13	บ้านนาอ่างทอง	167	22
14	บ้านโนนศิลาเหนือ	164	22
15	บ้านโนนผักหวานใต้	139	19
	รวม	2,600	350

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัวต่อเดือน มูลฝอยประเภทใดในครัวเรือนมีมากที่สุด ลักษณะการเก็บและรวบรวมของปัญหาขยะมูลฝอย แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ความเข้าใจ เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน โดยเป็นคำถามแบบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก คือ ถูกต้อง และไม่ถูกต้อง

โดยรวมคะแนนทั้งหมดถูกต้อง 12 คะแนน ซึ่งแบ่งเป็นระดับความรู้ความเข้าใจ ดังนี้

1 – 4 คะแนน	หมายถึง	มีความรู้น้อย
5 – 8 คะแนน	หมายถึง	มีความรู้ปานกลาง
9 – 12 คะแนน	หมายถึง	มีความรู้มาก

ตอนที่ 3 การรับรู้และการปฏิบัติของประชาชนต่อปัญหาขยะมูลฝอยและการจัดการขยะมูลฝอย รวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน โดยใช้แบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ลักษณะของแบบสอบถามกำหนดระดับการรับรู้และการปฏิบัติของประชาชนไว้ 5 ระดับ มีเกณฑ์ดังนี้

คะแนนระดับ 5	หมายถึง	มีการรับรู้และการปฏิบัติของประชาชนมากที่สุด
คะแนนระดับ 4	หมายถึง	มีการรับรู้และการปฏิบัติของประชาชนมาก
คะแนนระดับ 3	หมายถึง	มีการรับรู้และการปฏิบัติของประชาชนปานกลาง
คะแนนระดับ 2	หมายถึง	มีการรับรู้และการปฏิบัติของประชาชนน้อย
คะแนนระดับ 1	หมายถึง	มีการรับรู้และการปฏิบัติของประชาชนน้อยที่สุด

จากค่าคะแนนสามารถนำมาแปลผลระดับความคิดเห็นของความตระหนัก การรับรู้และความตื่นตัวของประชาชน แปลเป็น 5 ระดับ โดยการหาความกว้างของอัตราภาคขั้น ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่องกว้างของอัตราภาคขั้น} &= (\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}) / \text{จำนวนขั้น} \\ &= (5 - 1) / 5 \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

1.00 – 1.80	หมายถึง	มีการรับรู้และการปฏิบัติของประชาชนน้อยที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึง	มีการรับรู้และการปฏิบัติของประชาชนน้อย
2.61 – 3.40	หมายถึง	มีการรับรู้และการปฏิบัติของประชาชนปานกลาง
3.41 – 4.20	หมายถึง	มีการรับรู้และการปฏิบัติของประชาชนมาก
4.21 – 5.00	หมายถึง	มีการรับรู้และการปฏิบัติของประชาชนมากที่สุด

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการค้นหาปัญหาในด้านต่าง ๆ โดยใช้แบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ลักษณะของแบบสอบถาม กำหนดระดับคะแนนตามความต้องการไว้ 5 ระดับ มีเกณฑ์ดังนี้

คะแนนระดับ 5	หมายถึง	มีส่วนร่วมมากที่สุด
คะแนนระดับ 4	หมายถึง	มีส่วนร่วมมาก
คะแนนระดับ 3	หมายถึง	มีส่วนร่วมปานกลาง
คะแนนระดับ 2	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อย
คะแนนระดับ 1	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

จากค่าคะแนนสามารถนำมาแปลผลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนได้เป็น 5 ระดับ โดยการหาความกว้างของอัตราภาคขั้น ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่องกว้างของอัตราภาคขั้น} &= (\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}) / \text{จำนวนขั้น} \\ &= (5 - 1) / 5 \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

1.00 – 1.80	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อย
2.61 – 3.40	หมายถึง	มีส่วนร่วมปานกลาง

3.41 – 4.20	หมายถึง	มีส่วนร่วมมาก
4.21 – 5.00	หมายถึง	มีส่วนร่วมมากที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาทบทวน เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ความปลอดภัยด้านอัคคีภัย

3.2 กำหนดกรอบแนวความคิดและขอบเขตในการสร้างเครื่องมือกับวัตถุประสงค์

3.3 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรง (Validity) โดยคำนวณค่า IOC (Index of Objective Congruence) ได้ที่ 0.50 ขึ้นไป

3.4 ผู้ศึกษาทำหนังสือถึงผู้นำชุมชนตำบลโนนเมือง พร้อมแบบสอบถามไปยังชุมชนตำบลโนนเมือง อำเภอากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5 ผู้ศึกษานำแบบสอบถามซึ่งได้จัดเตรียมไว้แล้วนำไปส่งให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองตามที่ได้นัดหมายไว้ แล้วแนะนำตัวพร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัย ขออนุญาตเก็บข้อมูล แจกแบบสอบถามการวิจัย

3.6 นำแบบสำรวจและแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และลงรหัสเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยเนื้อหาจากเอกสารตำราจากการทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้อง ครอบคลุม ครบถ้วนของแบบสอบถาม แล้วปรับปรุงแก้ไข นำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try-Out) กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.83

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) โดยใช้สถิติพรรณนา แสดงค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ตำบลโนนเมือง อำเภอากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในตำบลโนนเมือง จำนวน 350 คน โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพรรณนา แสดงค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับ ความรู้ความเข้าใจ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความเข้าใจ เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน

ตอนที่ 3 การรับรู้และการปฏิบัติของประชาชนต่อปัญหาขยะมูลฝอยและการจัดการขยะมูลฝอย

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนใน การมีส่วนร่วม ในการค้นหาปัญหาในด้านต่าง ๆ

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	124	35.43
หญิง	226	64.57
อายุ		
20 – 30 ปี	22	6.29
31 – 40 ปี	80	22.86
41 – 50 ปี	95	27.14
51 – 60 ปี	119	34.00
61 ปีขึ้นไป	34	9.71
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	15	4.29
ประถมศึกษาตอนต้น	90	25.71
ประถมศึกษาตอนปลาย	57	16.29
มัธยมศึกษาตอนต้น	72	20.57
มัธยมศึกษาตอนปลาย	50	14.29
ประกาศนียบัตร / อนุปริญญา	49	14.00
ปริญญาตรี / หรือเทียบเท่า	13	3.71
สูงกว่าปริญญาตรี	4	1.14
อาชีพ		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	17	4.86
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	26	7.43
เกษตรกรกรรม	37	10.57
รับจ้าง	191	54.56
ค้าขาย	78	22.29
อื่น ๆ โปรดระบุ	1	0.29
รายได้ของครอบครัวต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	26	7.43
5,001 – 10,000 บาท	214	61.14
10,001 – 20,000 บาท	58	16.58
20,001 – 30,000 บาท	28	8.00

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
30,001 – 40,000 บาท	4	1.14
50,001 บาทขึ้นไป	20	5.71
ประเภทมูลฝอยในครัวเรือน		
เศษพืชผัก ผลไม้ เศษอาหาร	85	24.29
กิ่งไม้ ใบไม้ หญ้าแห้ง	37	10.57
กระดาษแข็ง กระดาษลูกฟูก หนังสือพิมพ์ เศษกระดาษใช้แล้ว	54	15.43
ถุงพลาสติกที่ไม่สะอาด ถุงพลาสติกที่ใช้ใส่ของ รวมถุงพลาสติกทุกชนิด	70	20.00
ขวดบรรจุเครื่องดื่ม ขวดเครื่องปรุงอาหาร เช่น ขวดซอส ขวดน้ำปลา	72	20.57
เศษเหล็ก โลหะต่าง ๆ กระป๋องอลูมิเนียมบรรจุน้ำอัดลม	30	8.57
ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่รถยนต์ หลอดไฟฟ้า	2	0.57
ลักษณะการเก็บรวบรวมมูลฝอยของประชาชนตำบลโนนเมือง		
เก็บรวมกันไม่ได้แยกประเภท	39	11.14
แยกประเภทมูลฝอย (มูลฝอยเปียกและมูลฝอยแห้ง)	304	86.86
ไม่ได้ดำเนินการใด ๆ ทั้งสิ้นเพราะไม่ทราบ / ไม่รู้	7	2.00
ลักษณะของปัญหามูลฝอยของประชาชนตำบลโนนเมือง		
ยังไม่มีปัญหา	57	16.29
มีปัญหาเล็กน้อยแต่แก้ไขได้	171	48.85
มีปัญหาปานกลาง	107	30.57
มีปัญหาต้องการแก้ไขเร่งด่วน	14	4.00
อื่น ๆ โปรดระบุ	1	0.29

จากตารางที่ 2 พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 226 คน (ร้อยละ 64.57) อยู่ในช่วงอายุ 51 – 60 ปี จำนวน 119 คน (ร้อยละ 34.00) รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 95 คน (ร้อยละ 27.14) ระดับการศึกษาประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 90 คน (ร้อยละ 25.71) รองลงมาอยู่ในระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 72 คน (ร้อยละ 20.57) ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 191 คน (ร้อยละ 54.56) รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 78 คน (ร้อยละ 22.29) มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 214 คน (ร้อยละ 61.14) รองลงมา มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 58 คน (ร้อยละ 16.58) ประเภทมูลฝอยในครัวเรือนที่มีปริมาณเกิดขึ้นมากที่สุดในแต่วัน ได้แก่ เศษพืชผัก ผลไม้ เศษอาหาร จำนวน 85 คน (ร้อยละ 24.29) รองลงมาคือ ขวดบรรจุเครื่องดื่ม ขวดเครื่องปรุงอาหาร เช่น ขวดซอส ขวดน้ำปลา จำนวน 72 คน (ร้อยละ 20.57) ลักษณะการเก็บรวบรวมมูลฝอยของประชาชนตำบลโนนเมือง มีลักษณะแยกประเภทมูลฝอย (มูลฝอยเปียกและมูลฝอยแห้ง) จำนวน 304 คน (ร้อยละ 86.86) รองลงมา คือ เก็บรวมกันไม่ได้แยกประเภท จำนวน 39 คน (ร้อยละ 11.14) ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหามูลฝอยเล็กน้อยแต่แก้ไขได้ จำนวน 171 คน (ร้อยละ 48.85) รองลงมาคือมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหามูลฝอยปานกลาง จำนวน 107 คน (ร้อยละ 30.57)

ตารางที่ 3 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน

ระดับความรู้ ความเข้าใจ	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้น้อย	75	21.43
ความรู้ปานกลาง	170	48.57
ความรู้มาก	105	30.00

จากตารางที่ 3 พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 170 คน (ร้อยละ 48.57) รองลงมา มีความรู้ระดับมาก จำนวน 105 คน (ร้อยละ 30) โดยมีการคัดแยกประเภทมูลฝอยทำให้สามารถวางแผนในการกำจัดมูลฝอยครั้งสุดท้ายได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 4 การรับรู้และการปฏิบัติของประชาชนต่อปัญหาขยะมูลฝอยและการจัดการขยะมูลฝอย

การรับรู้และการปฏิบัติของประชาชนต่อปัญหาขยะมูลฝอย และการจัดการขยะมูลฝอย	ระดับการรับรู้และการปฏิบัติ		
	Mean	S.D.	เกณฑ์
1. การคัดแยกประเภท และชนิดของมูลฝอยจะต้องกระทำเป็นอันดับแรกก่อนที่จะทิ้งมูลฝอยลงถัง	3.71	0.88	มาก
2. การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนเพื่อจำหน่ายแม้จะมีรายได้ไม่มากนักแต่ก็คุ้มค่า เพราะช่วยลดปริมาณและปัญหามูลฝอยในบ้าน	3.62	0.71	มาก
3. การเผากิ่งไม้ ใบไม้แห้ง หญ้า กระจาดที่ไม่ใช่แล้ว ณ ที่โล่งแจ้งในชุมชน ฝุ่นควันที่ฟุ้งกระจายส่งผลกระทบต่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ	3.49	0.76	มาก
4. การคัดแยกมูลฝอยภายในครอบครัวก่อนนำมาทิ้งถือเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกคนจะต้องปฏิบัติทุกครั้งเพื่อการกำจัดมูลฝอยครั้งสุดท้ายเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	3.63	0.73	มาก
5. เมื่อมีการตัดกิ่งไม้ ต้นไม้ ควรจัดเก็บโดยการนำไปกองไว้ข้างถนนเพื่อให้เกิดการย่อยสลายเองตามธรรมชาติ	3.86	0.89	มาก
6. มูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ใหม่ ควรคัดแยกและนำมาใช้ใหม่ เพราะเป็นหนทางหนึ่งในการอนุรักษ์ทรัพยากรให้สิ้นเปลืองน้อยลง	3.67	0.72	มาก
7. การทิ้งมูลฝอยลงตามพื้น แหล่งน้ำ หรือตามที่วางเปล่าเกิดจากความหมกมุ่นและขาดความสำนึกถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้น	3.54	0.79	มาก
รวมค่าเฉลี่ย	3.64	0.54	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า การรับรู้และการปฏิบัติของประชาชนต่อปัญหาขยะมูลฝอยและการจัดการขยะมูลฝอย และจากเกณฑ์การแบ่งระดับการรับรู้และการปฏิบัติของประชาชนอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.64 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.54 เมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่เมื่อมีการตัดกิ่งไม้ ต้นไม้ ควรจัดเก็บโดยการนำไปกองไว้ข้างถนนเพื่อให้เกิดการย่อยสลายเองตามธรรมชาติ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.86 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89 รองลงมาคือ การตัดแยกประเภทและชนิดของมูลฝอยจะต้องกระทำเป็นอันดับแรกก่อนที่จะทิ้งมูลฝอยลงถัง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.71 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.88 และมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ใหม่ควรคัดแยกและนำมาใช้ใหม่เพราะเป็นหนทางหนึ่งในการอนุรักษ์ทรัพยากรให้สิ้นเปลืองน้อยลง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.67 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72

ตารางที่ 5 การมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาในด้านต่าง ๆ

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ระดับการมีส่วนร่วม		
	Mean	S.D.	เกณฑ์
1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา พิจารณาปัญหาและจัดความสำคัญของปัญหา ตลอดจนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ	3.61	0.96	มาก
2. การมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหา	3.42	0.96	มาก
3. การมีส่วนร่วมในการพิจารณาแนวทางและวิธีการแก้ปัญหา	3.38	0.84	ปานกลาง
4. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา	3.48	0.99	มาก
5. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลของกิจกรรมสรุปผลของโครงการ	3.31	0.90	ปานกลาง
6. การเข้าร่วมการประชุมชี้แจงการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน	3.50	0.88	มาก
7. มีการคัดแยกมูลฝอยภายในครัวเรือนและนำมารวมตามวันเวลาที่กำหนด	3.53	0.96	มาก
8. มีการกำหนดกฎระเบียบในการจัดการมูลฝอยของชุมชน	3.45	0.89	มาก
9. การบริหารกองทุนของหมู่บ้านที่เกิดจากการจำหน่ายมูลฝอย	3.32	0.89	ปานกลาง
10. นำถุงผ้าหรือภาชนะอื่นไปตลาดเพื่อใส่ของแทนการใส่ถุงพลาสติก	3.64	0.95	มาก
รวมค่าเฉลี่ย	3.46	0.65	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.46 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่นำถุงผ้าหรือภาชนะอื่นไปตลาดเพื่อใส่ของแทนการใส่ถุงพลาสติกมีค่าเฉลี่ย 3.64 ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน 0.95 รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา พิจารณาปัญหาและจัดความสำคัญของปัญหาตลอดจนร่วมในกระบวนการตัดสินใจมีค่าเฉลี่ย 3.61 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.96 และมีการคัดแยกมูลฝอยภายในครัวเรือนและนำมารวมตามวันเวลาที่กำหนดมีค่าเฉลี่ย 3.53 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.96

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ตำบลโนนเมือง อำเภอากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน พบว่า

1. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 170 คน (ร้อยละ 48.57) สอดคล้องกับการศึกษาของสิตศรรัช วงษ์อนันต์ และคณะ (2561) ได้ศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในหมู่ 10 ต.ขามใหญ่ อ.เมือง จ.อุบลราชธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูล การจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการคัดแยกขยะมูลฝอย เจตคติที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอย พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน และ การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการจัดการขยะมูลฝอย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยและการคัดแยกมูลฝอยในระดับปานกลาง (Mean = 8.27, SD=2.00)

2. การรับรู้และการปฏิบัติของประชาชนต่อปัญหาขยะมูลฝอยและการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.64 สอดคล้องกับการศึกษาของภัศรา พ่วงประเสริฐ และคณะ (2563) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเทศบาลเมืองลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยในการปฏิบัติการ โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.74

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.46 สอดคล้องกับการศึกษาของทิพย์พารณณ์ คำสุข (2563) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชนซอยสองพระที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอย สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชนซอยสองพระที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอย สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก ($X = 3.86, S.D. = .474$)

ข้อเสนอแนะ

1. ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมทุกกิจกรรม มีส่วนร่วมโดยให้ประชาชนได้เข้าถึงการตัดสินใจ มีการให้ความรู้ความเข้าใจในด้านการใช้วัสดุธรรมชาติ และการรับรู้เกี่ยวกับปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น

2. การจัดการขยะมูลฝอยต้องปรับวิธีการจัดการให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงและความเจริญของเมืองเพราะความเจริญของเมืองส่งผลให้ปริมาณและคุณลักษณะของขยะมูลฝอยเปลี่ยนแปลงได้ ควรมีการบูรณาการร่วมทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งประชาชนซึ่งเป็นผู้ผลิตขยะมูลฝอยเองเพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกันจึงควรมีการวางแผนและเตรียมความพร้อมในการรับมือการจัดการขยะไว้เป็นการล่วงหน้า สำหรับใช้เป็นแนวทางในการวางแผนนโยบายในการจัดการขยะมูลฝอยในอนาคตต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์สุเทพ ภู่มงคลสุริยา ผู้รับใบอนุญาตที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์สนับสนุนการวิจัย อุปกรณ์ ยาพาหะ ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดระยะเวลาการวิจัย จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลโนนเมือง อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และประชาชนในตำบลโนนเมือง อำเภอากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่ได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย การให้ข้อมูล การอำนวยความสะดวก และความช่วยเหลือในการดำเนินการวิจัยอย่างดียิ่ง

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์ไม่น้อย และขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การอุปการะอบรมเลี้ยงดู ความรัก ความห่วงใย ให้กำลังใจและสนับสนุนตลอดมา รวมทั้งขอขอบคุณอาจารย์และเจ้าหน้าที่วิทยาลัยพณิชยบัณฑิตทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา และขอขอบพระคุณเจ้าของเอกสารและงานวิจัยทุกท่าน ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำมาอ้างอิงในการทำวิจัยจนกระทั่งงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี หากมีข้อผิดพลาดประการใดที่อาจเกิดขึ้น ผู้วิจัยขอน้อมรับผิดเพียงผู้เดียวด้วยความยินดี

เอกสารอ้างอิง

- ทิพย์ภาภรณ์ คำสุข. (2563). *การมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชนชอยสองพระที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอย สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.*
- ภัทรา พ่วงประเสริฐ และคณะ. (2563). *การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเทศบาลเมืองลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- ศูนย์ความเป็นเลิศด้านการจัดการสารและของเสียอันตราย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2561). *คู่มือการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาบัณฑิตศึกษาและวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สิตศรัช วงษ์อนันต์ และคณะ. (2561). *การศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในหมู่ 10 ตำบลขามใหญ่ อ.เมือง จ. อุบลราชธานี. วารสารวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์, 2 (3).*
- สิทธิชัย มุ่งดี นันทน์ภัส คำแดง และณัฐรดา สารสุระกิจ. (2564). *การจัดการขยะมูลฝอยครบวงจร. ลำปาง : ส่วนส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 2 ลำปาง.*
- องค์การบริหารส่วนตำบลโนนเมือง. (2563). *ข้อมูลทั่วไป. จังหวัดหนองบัวลำภู.*
- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลตำบลากลาง. (2561). *ข้อมูลทั่วไป. จังหวัดหนองบัวลำภู.*
- Yamane Taro. (1967). *Statistics, An Introductory Analysis 2nd Ed. New York : Harper and Row.*